

pülésmarketing témakörén. A rövid bevezetőt követő első fejezet során a fogalmi kereteket, alapvető marketing ismereteket és a téma földrajzi-területfejlesztési vonatkozásait tisztázzák a szerzők. Ezt követi a településmarketing elméleti háttérének bemutatása, amely a helymarketing létjogosultságának indoklásával kezdődik, majd a település, a településmarketing sokoldalú szereplőjének, tényezőjének és „termékének” jellemzése következik. Szintén az elméleti háttér részét képezi a településmarketing eszközrendszerének és lehetséges módszereinek leírása, így kiderül, milyen fontos szerepe van az imázsnek, milyen piacbefolyásolási eljárások léteznek, illetve hogyan lehetséges a márkaképzés a települési adottságok alapján. A harmadik egység a településmarketing gyakorlati alkalmazásával foglalkozik. Itt kerül sor a szervezeti háttér, a helymarketingnek teret adó események, rendezvények, valamint a szükséges erőforrások és ellenőrzési stratégiák bemutatására. Az utolsó, negyedik fejezet már konkrétan a települések marketing szemléletű irányítására helyezi a hangsúlyt. Ez mintegy szintézise a korábban elmondottaknak, ahol a szerzők a településpolitika szemszögéből vizsgálják a helymarketing alkalmazását, vagyis hogy miképpen lehetséges az új marketing stratégia érvényesítése a különböző érdek- és fogyasztói csoportokkal szemben.

A kötet fő erősségei között kell megemlíteni logikus felépítését, a téma áttekinthető, rendszerszerű bemutatását és nyelvezetének közérthetőségét. Meghatározó továbbá a tankönyvjelleg, amit erősítenek a fejezetek végén található összefoglaló, ellenőrző kérdések. A szöveg sűrűn tagolt, a lényeges információkat külön pontokba szedett felsorolások, vastag és dőlt betűformátum emelik ki. A hivatkozások is rendszeresek, bár nem különülnek el eléggé a folyamatos szövegtől. Ugyanakkor fontos eredmény, hogy a számos tételből álló bibliográfia kiváló összefoglalását adja a már megjelent, helymarketinggel kapcsolatos műveknek. A kötet ábrái és illusztrációi többnyire egyszerűek, és a hallgatók számára bizonyára könnyen értelmezhetőek. A képek fekete-fehér voltak ellenére sem rontják feltétlenül az összehatást, bár kétségkívül emelné a jegyzet színvonalát több színes illusztráció. Egy marketingről szóló könyv esetében ez különösen hasznos „fogás” lenne, így viszont érthetően sokkal „pénztárcabarátabb” a végeredmény.

A tankönyvet – ahogy arra a szerzők is utalnak a bevezetőben – hasznosan forgathatják a terület- és településfejlesztést, közgazdaságtant, szociológiát tanuló hallgatók. Rajtuk kívül minden olyan szakember számára melegen ajánlom, aki érdekelt a marketing stratégiák alkalmazásában, valamint a települési szint fejlesztési problémáinak megoldásában. E hiánypótló kötet így sikeresen hozzájárulhat a területi tervezés ezen új alternatívájának népszerűsítéséhez, vagyis egy olyan általános szemléletváltáshoz, amely új fejezetet jelenthet a magyar területi politikában.

Móricz Ádám

HORVÁTH GYULA (szerk.):
Dél-Erdély és Bánság. A Kárpát-medence régiói 9.
 Dialóg Campus Kiadó. Pécs–Budapest, 2009

A monografikus mű rendkívüli terjedelemmel, 107 ábrájával, 188 táblázatával még a könyv recenziójának is komoly feladatot jelent.

De valójában nem irigylésre méltó a szerkesztő munkája sem, mivel jól látható, hogy a kötet népes szerzői gárdája nem azonos szakmai érdeklődésű, nem egyformán ír. Ebből kiindulva, igen nagy feladat volt a – mozaikszerű – fejezetek összeccsiszolására több, meghatározott szempont szerint.

A kötetben két „nagy térség” bemutatására került sor. Az egyik egy fejlesztési régió, a Románia nyugati részén fekvő Arad, Temes–Krassó–Szörény és Hunyad megyéket magában foglaló Nyugati régió, ami a történelmi Bánság romániai részeit és a Partium déli területeit fogja át. A másik vizsgált térség Fehér, Szeben, és Brassó megye, amelyet Dél-Erdélynek neveztek el – ez a fogalom eddig a szakirodalomban még nem szerepelt.

A kötet népes szerzői csoportjának nagy többsége a Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet fiatal kutatója. Ami önmagában dicsérendő, örvendetes, jövőt képviselő, viszont a fejezetek tartalmát tekintve, az ismeretanyag bőségében elveszve kicsit magukra maradtak a fiatalok. Egyszóval a bölcsesség, talán a „kevesebb több lett volna” elmélet érvényesülése hiányzik néhol a fejezetekben. Ez talán nem is a fiatal, lelkes kutatókon kérhető számon.

A kötet 12 fejezete kivétel nélkül önálló formában is teljes, egész, kerek. Az irodalom felhasználásának, a jelen kutatásának terén, szinte a teljességre törekvő, pontos, alapos munka. Mégis úgy gondolom, az „alaphangot” az I. fejezetben a történeti folyamatok bemutatása, a gyökerek, és a II. fejezetben a természeti környezet tájainak jellemzése adta. Már az említett két fejezetben is eljutunk a török kiűzésétől a máig, amit a szerzők „biztos kézzel” kezelnek.

Viszont a III. fejezettől a múlt és a jelen leírása sokszor keveredik, ami zavaró, az olvasótól, kutatótól komoly figyelmet, összerakó kreatív munkát igényel. Csak így nem vehetünk el a rengeteg ismeretanyag birodalmában. Nemcsak az ismeretanyag bősége, hanem az évszámok rendszere is változó az egyes fejezetek között, amit a népességföldrajznál nyilván a népszámlálások, a humán erőforrásoknál viszont egyéb adatbeszerzési lehetőségek határoztak meg.

Külön kiemelhető néhány fejezetben: a népesség (159., 161. old.) a térszerkezeti egységek (262., 263. old.) a gazdasági szerkezet (327., 340., 344., 346., 371. old.) az etnikumok, hagyományörző falvak (432., 433. old.) az oktatás, képzés, kutatás (474. old.) a politikai szerkezet és közigazgatás (537. old.) – Bertolt Brecht „songokat” találunk, amelynek színházi jelentése, hogy megtörje a figyelmet, s a figyelmet a megoldható kérdésekre terelje. Hát ez a szóban forgó monográfiában is sikerült. Mindezt pozitívnak ítélem meg.

A kötet legterjedelmesebb, legmivesebb fejezete a választott tér gazdasági szerkezetének alapos ismeretére és kutató-gyűjtő munkára épülve, ábrázolási, térinformatikai eszközöket felhasználva a fejezet szerkesztőit dicséri.

Kicsit kurtábbra sikerült az Etnikumok, hagyományörző falvak c. fejezet, ez talán a fiatal szerzők rutintalanságából adódik – még több időt kell eltölteniük e tudomány művelésével.

A XI. fejezetet szintén nagy érdeklődéssel olvastam, hiszen Dél-Erdély és Szerbia határmenti együttműködéséről van szó. Talán elfogadható a szimmetrikus határregió együttműködés megjelölése. Tapasztalatom, vizsgálataim és sokak véleménye szerint ezek az együttműködések még inkább aszimmetrikusak, mint szimmetrikusak. Szívesen olvastam volna többet a Duna-Körös-Maros-Tisza Együttműködés társadalmi, gazdasági változásairól, kulturális alapjainak, gyökereinek megtartásáról, ami a jövőképet is előrevetíti.

Összegezve: a könyv anyagának gyűjtése, rendszerezése, megírása hiányt pótló, jól sikerült, és nem egyszerű feladat volt. A könyv további „életét” az idő fogja eldönteni, az idő mellett még az olvasók, kutatók, tanárok, diákok, szakdolgozók és egyéb érdeklődők – mind táron innen, határon túl.

Pál Ágnes